

Warto wiedzieć: Niepełnosprawni - Co przysługuje rodzicom i opiekunom? (1)

Data publikacji: 17.12.2018 17:00

Świadczenia, zasiłki, zniżki, turnusy... Co przysługuje osobom sprawującym opiekę nad dziećmi lub dorosłymi osobami z niepełnosprawnością w zamian za taką opiekę? Poniżej prezentujemy takie udogodnienia.

fot.: Pixabay.com

W potocznym rozumieniu – opiekunem jest osoba pomagająca osobie z niepełnosprawnością w codziennych czynnościach, podróży itp. Natomiast w rozumieniu prawa definicja opiekuna jest różna w zależności od podopiecznego. W przypadku dziecka z niepełnosprawnością – opiekunami są: rodzice lub inne osoby przewidziane przepisami Kodeksu rodzinnego. To oni równolegle pełnią funkcje opiekuńcze wobec dziecka (podejmują decyzje dotyczące podopiecznego) oraz są przedstawicielami prawnymi dziecka (reprezentują je przed urzędami itp.). Warto wiedzieć, że osoby w wieku od 13 do 18 lat mogą samodzielnie podejmować tylko niektóre, ściśle określone przepisami czynności, np. zrobić zakupy, a część działań mogą dokonywać tylko za zgodą swych przedstawicieli ustawowych, którymi są najczęściej rodzice.

W przypadku osób pełnoletnich rozróżnia się dwie sytuacje:

1. Osoba z niepełnosprawnością jest zdolna do czynności prawnych, natomiast wymaga wsparcia w codziennych czynnościach. To oznacza, że osoba z niepełnosprawnością sama podejmuje wszelkie decyzje, może m.in. ustanowić pełnomocnika, który będzie ją np. reprezentował przed urzędami. W tym przypadku opiekunem określa się osobę pomagającą osobie z niepełnosprawnością w codziennych czynnościach, opiekującą się czy towarzyszącą w podróży.
2. Osoba z niepełnosprawnością nie jest zdolna do czynności prawnych – ze względu na stan zdrowia, np. chorobę psychiczną, chorobę Alzheimera, demencję. Osoba z niepełnosprawnością nie jest w stanie samodzielnie podejmować rozmaitych decyzji czy być swoim reprezentantem przed urzędami, bankami itp. Wówczas taka osoba może zostać ubezwłasnowolniona. Taka osoba z niepełnosprawnością wymaga wsparcia w codziennym funkcjonowaniu, ale także kogoś, która będzie jej przedstawicielem prawnym. W tej sytuacji może być tak, że jedna osoba pomaga w codziennym funkcjonowaniu, a druga osoba jest jej przedstawicielem prawnym.

Podstawowe uprawnienia opiekunów to: świadczenia finansowe z tytułu rezygnacji z zatrudnienia w celu sprawowania osobistej opieki, świadczenie pielęgnacyjne z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej przysługuje:

- matce albo ojcu dziecka z niepełnosprawnością,
- opiekunowi faktycznemu dziecka,
- osobie będącej rodziną zastępczą spokrewnioną, w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- innym osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy ciąży obowiązek alimentacyjny, z wyjątkiem osób o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Warunkiem otrzymania świadczenia jest niepodjęcie lub rezygnacja z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad:

- osobą legitymującą się orzeczeniem o niepełnosprawności, łącznie ze wskazaniami:
- konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji

- oraz konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji
- lub osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Świadczenie to przysługuje, jeżeli niepełnosprawność osoby wymagającej opieki powstała:

- nie później niż do ukończenia 18. roku życia lub
- w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej, jednak nie później, niż do ukończenia 25. roku życia.

Wnioski o świadczenie pielęgnacyjne składa się w wyznaczonej jednostce urzędu miasta/gminy zajmującej się wypłacaniem świadczeń rodzinnych. Świadczenie pielęgnacyjne w 2018 r. wypłacane jest w kwocie 1477 zł netto miesięcznie. Od 2019 r. będzie to 1583 zł „na rękę”.

Specjalny zasiłek opiekuńczy

Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy ciąży obowiązek alimentacyjny, a także małżonkom, jeżeli:

- nie podejmują zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej lub
- rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej

– w celu sprawowania stałej opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności, łącznie ze wskazaniem: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje, jeżeli łączny dochód rodziny osoby sprawującej opiekę oraz rodziny osoby wymagającej opieki w przeliczeniu na osobę – nie przekracza kwoty kryterium dochodowego wynoszącego 764 zł netto (na podstawie dochodów z roku poprzedzającego okres zasiłkowy z uwzględnieniem utraty i uzyskania dochodu). Od 1 listopada 2018 r. specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje w kwocie 620 zł netto miesięcznie.

Zasiłek rodzinny

Rodzice, opiekunowie dzieci z niepełnosprawnością mogą ubiegać się o zasiłki rodzinne. Zasiłek rodzinny przysługuje do ukończenia przez dziecko:

- 18. roku życia lub
- nauki w szkole, jednak nie dłużej, niż do ukończenia 21. roku życia, albo
- 24. roku życia, jeżeli kontynuuje naukę w szkole lub w szkole wyższej i legitymuje się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności.

Przyznanie prawa do zasiłku rodzinnego uzależnione jest m.in. od spełnienia kryterium dochodowego. W przypadku, gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności – zasiłek rodzinny przysługuje, jeżeli przeciętny miesięczny dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekracza kwoty 764 zł.

To pierwsze trzy dostępne udogodnienia czy raczej świadczenia, które przysługują prawnie rodzicom i opiekunom sprawującym opiekę i pomoc osobom niepełnosprawnym. O kolejnych w następnych odcinkach.

AK, mat. pras.